

Oslo, 05.02.2021

Til: Nærings- og fiskeridepartementet

Kopi:

Regjeringens nordområdemelding - innspill til nytt investeringsfond

Vi viser til Regjeringens nordområdemelding fremlagt 27 november 2020 (Meld. St. 9 (2020–2021)), og møte på video med deres Torkel Larsen Fuglerud og Bjørn Hermansen den 25 januar.

I denne meldingen lanserer blant annet regjeringen et investeringsfond med statlig og privat kapital som skal forvaltes fra Nord-Norge. Dette er et gledelig tiltak som vi håper vil treffe mineralnæringen også. Som avtalt kommer vi tilbake med innspill til hvordan et slikt fond bør innrettes.

Bakgrunn

Mineralnæringens samfunnsrolle i dag og for fremtiden er betydelig. Næringen leverer råstoffer til enhver industriell næringskjede. Med Norges rikdom på naturressurser er det betydelig potensiale for videre utvikling. Næringen tilbyr langsiktige, lønnsomme industriarbeidsplasser med sterk distriktsforankring, og er avgjørende for å drive frem det grønne skiftet. Dette skiftet forutsetter en sterk vekst i utvinning, oppredning og bruk av mange mineraler. På toppen av det daglige forbruk av mineraler og metaller for alle formål, vil generering av sol- og vindkraft, nettførsterkning (kobber og aluminium) og nettutjevning med batterier, samt elektrifisert transport kreve mye mer av metaller og mineraler. Derfor er tilrettelegging for økt mineraluttak viktig for vår felles fremtid.

I tillegg vil global befolkningsvekst og økt grad av industrialisering gi et stadig voksende behov for mineralressurser. Økt utvinning av metaller med unike egenskaper er en forutsetning for å kunne gjennomføre dette grønne skiftet.

Målt opp mot samfunnets store udekkede behov for mineraler og metaller, oppleves det at markedet for å kapitalisere opp aktuelle mineralprosjekter i Norge er krevende. Oppstart av mineralvirksomhet tar lang tid (fra leting, undersøkelse, prøveuttak, utvinning, driftskonsesjon), det er forbundet med politisk risiko, det krever mange tillatelser og omkampsmulighetene er mange. Det kan ta fra 8-10 år fra de første prøveuttak foretas, før et selskap er i drift. Men vi har også eksempler på at dette kan ta opp mot 20 år. Fravær av letevirkosomhet fører nødvendigvis til fravær av ny mineralindustri.

Norsk Bergindustri/Norwegian Mineral Industry,
Næringslivets Hus, P.O. Box 7072 Majorstua, N-0306 OSLO
tlf. (00 47) 23 08 80 00 www.norskbergindustri.no epost@norskbergindustri.no

Tilbakemeldingen fra flere aktører i bransjen, er at det er krevende å skaffe nødvendig risikokapital (i form av garantier, tilskudd og lån) gjennom deler av dagens virkemiddelapparat og videre hos private finansører. Vi snakker spesielt om prosjekter i oppstarts- eller omstillingsfasen. Oppsummert ønsker vi å trekke frem to eksempler:

- Mineralsektoren jobber hardt for å gå fra dieseldrevet til helelektrifisert operasjon. Vi har eksempler på prosjekt/selskap som ønsker å satse på helelektrisk drift. ENOVA har som kriterium at de kun godkjenner støtte når et prosjekt kan vise til bekreftet fullfinansiering. Dette rammer selskap i oppstartsfasen innenfor mineralnæringen. Internasjonale finansører vil nemlig kun finansiere opp prosjekter hvis det ekstra kapitalbehovet for helelektrifiseringen delvis dekkes av ENOVA. Løsningen burde for øvrig her vært at ENOVA godkjenner slike søknader med forbehold om fullfinansiering – som er normalt i andre bransjer.
- Investinor AS har gjennom sitt nåværende mandat ikke adgang til å investere i noterte selskaper. Fra vår side er det ønskelig at en slikt hinder fjernes.

Næringen opplever per idag at det er lite privat risikokapital tilgjengelig både i landsdelen og Norge.

Regjeringen skriver helt riktig i nordområdemeldingen at “Nord-Norge har betydelige mineralressurser som gjennom utvinning kan gi grunnlag for økt verdiskaping og arbeidsplasser.” Vi støtter opp under dette, og derfor er det viktig at et slikt fond kan bidra til å utløse mer mineralvirksomhet over hele landet. God tilgang på blant annet “grønne mineraler” er avgjørende for å bidra til å løse de globale klimautfordringene.

Aktuelle løsninger

For å utløse mer av potensialet innenfor mineralnæringen i Norge, anbefaler vi at departementet ser hvordan Finland løser dette. Ifølge Fraser Institutes årlige undersøkelse fra 2020 er Finland den nest mest attraktive jurisdiksjonen i verden for gruveinvesteringer. Her kommer Norge ut som nr 7 av 9 europeiske land.

Finnish Minerals Group er et statlig eid spesialselskap som tar sikte på å maksimere verdien av finske mineralressurser. De jobber som en aktiv eier av gruve- og batteribransjeselskapene i Finland ved å delta i utviklingsprosjekter og industrialiseringen av disse. Det tilbyr aktiv kapital for gruvesektoren, og leter etter investeringer som kan gi positiv avkastning på sikt. <https://www.mineralsgroup.fi/>. Foruten å være en aktiv eier på gruvesiden, jobber fondet bredt i hele verdikjeden, som en teknologisk utvikler (pådriver) som også har som mål å skape en integrert verdikjede for elektriske batterier (til kjøretøy). De ser etter langsiktige investeringer som er i stand til å gi positiv avkastning. Staten er den kapitalutløsende part som først bidrar med 30% av totalrammen, som i neste omgang utløser privat kapital.

Det er viktig å understreke at mineraler og metaller i Norge produseres på en sosial, økonomisk og miljømessig bærekraftig måte. Towards Sustainable Mining (TSM) er en sentral del av bærekraftsarbeidet i bransjen, og vi setter stor pris på at regjeringen støtter dette arbeidet økonomisk i årene fremover. Det legger til rette for at regionen også kan bli anerkjent som en foretrukket materialleverandør for Europa. Les mer om vårt arbeid [her](#)

Fondet bør gå inn med kapital innrettet mot selskap i oppstart-/omstillingsfasen. Det er begrenset med tilgjengelig privat risikokapital og kompetanse på mineralnæringen i Nord-Norge, derfor er det viktig

at hele landet sees under ett når mandatet utformes. Vi ber også om at fondet må ha en kapitalbase som gjør at statlig og privat kapital kan gå inn som langsiktig eiere.

Norge har betydelige mineralressurser som gjennom utvinning kan gi grunnlag for økt verdiskaping og arbeidsplasser, gjerne i kombinasjon med kraftforedlende industri. Pålitelig og uhindret tilgang til visse råvarer er en økende bekymring i EU og over hele verden. For å møte denne utfordringen har EU-kommisjonen laget en liste over kritiske råvarer (CRM) for EU i fjor høst. [Handlingsplanen](#) ser på dagens og fremtidige utfordringer og foreslår tiltak for å redusere Europas avhengighet av tredjeland. I dette kan Norge spille en framtidig sentral rolle, i tillegg til mange andre områder.

Som et ledd i deres videre arbeid setter vi pris på å bli holdt orientert, og vi vil selvsagt ved behov bidra med mer informasjon.

Med vennlig hilsen,

Anita Helene Hall
Generalsekretær Norsk Bergindustri (Sign.)

Knut E. Sunde
Direktør Norsk Industri (Sign.)

Anita Johansen
Forbundsleder Norsk Arbeidsmandsforbund (Sign.)

Dette brevet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND

Forbundet for
arbeidsfolk

Norsk Industri

